

REPERTORIUM OP DE HAGESTEINSE LENEN VAN DE HOFSTEDE CULEMBORG, 1358-1640

door
J.C. Kort

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 40 (1985), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

Inleiding

In 1376 troffen Otto, heer van Arkel, en Jan, heer van Culemborg en de Lek, een regeling over de heerlijkheid Hagestein.¹ Een der punten betrof de mannen van de 'heerschap' Hagestein, die zij zouden delen. Als gevolg van die activiteit werd in hemudste leenregister van Culemborg een lijst van leenmannen van Hagestein opgenomen.² Die lijst zal ten dele ouder zijn dan 1376, onder meer omdat de lenen moeilijk in de latere inschrijvingen te herkennen zijn. Overigens werd in de persoon van de heer van Vianen een derde gegadigde voor de mannen van Hagestein genoemd. Het is daarom mogelijk, dat een door de heer van Vianen gedane belening van Dirk Frederiksz. met 2½ morgen op Delf³ op nr. 2 slaat. Door de enigszins afwijkende beleningen hebben wij opname echter nagelaten.

De registers van Culemborg berusten in het RA. Arnhem en zijn hier slechts met de nummers aangeduid.

Noten:

1. Heren van Culemborg, inv. 6432, regist 271.
2. Heren van Culemborg, inv. 4772 fol. 55v-56v.
3. Leenhof Vianen, inv. 5 fol. 2.

'T GOY

- 1. 5 morgen land (1395: in 't Goy) op Delf, (1395: waarvan 2½; 1458: 3½; 1516: na meting 4, waarvan 2 aan de vaart; morgen, boven: Dirk Frederiksz. met nr. 2 en Gerard Andriesz.; 1551: St. Jacobs gasthuis te Utrecht, beneden: Hendrik van Riebeek; 1458: Bernard die Wilde; 1551: Steven Gijsbertsz. van Schaik en Cornelis Gerardsz. van Schaik, en een hofstede en 1 morgen aldaar in Westrum, boven: Willem Keye; 1423: de leenman; 1570: Hildebrand Ernstsz., beneden: de heren van het Duitse huis te Utrecht).**

...-13.: Gerard Abbenz. zoals van Hagestein, 4772 fol. 55v.

...-13(95): Gerard Speiart, 4772 fol. 54.

...-14.: Gijsbert Speiart, 4772 fol. 54.

29-7-1423: Gijsbert Speiart, 4772 fol. 54 en fol. 97.

4-1-1453: Gijsbert Speiart, 4773 fol. 44v.

14-2-1454: Alfer Speiart Gijsbertsz., 4773 fol. 44v.

19-5-1458: Hendrik Klein Jan Ernstsz. bij overdracht door Alfer Speiart Gijsbertsz., 4773 fol. 44v, 4774 fol. 51, 4775 p. 129.

7-3-1481: Hendrik Klein Jan Ernstsz. 4775 p. 129.

19-4-1485: Ernst Hendriksz. bij dode van Hendrik Klein, zijn vader, 4775 p. 129.

15-10-1510: Cornelis Ernstsz. bij dode van zijn vader, 4775 p. 129, 4776 fol. 159.

12-2-1516: Andries Nikolaasz. voor Janna Ernstendr., zijn vrouw, 4775 p. 129, 4776 fol. 159.

Het leen 1 gesplitst in 1A en 1B.

1A. 2 morgen, (1514: zijnde de voorste aan de vaart), beneden: Jan Hendriksz. met nr. 1B.

27-2-1509: Nikolaas Gerard Jansz., 4775 p. 132. -30-5-1514: Jan Hendriksz. bij overdracht door Nikolaas Gerard Jansz. met lijftocht van Machteld, dochter van Frederik Winter, zijn vrouw, 4775 p. 134 en p. 129.

25-7-1551: Jan Hendriksz., te komen op Anton Jansz., zijn jongere zoon, 4776 fol. 159.

3-4-1559: Hendrik Jansz. bij dode van Jan Hendriksz., zijn vader, en Anton, diens jongste zoon, 4776 fol. 159.

16-4-1561: Daam Gozewijnsz. voor Katharina, weduwe Gozewijn Hendriksz., bij overdracht door Hendrik Jansz., 4776 fol. 159, 4777 fol. 291.

29-3-1571: Daam Gozewijnsz. bij dode van Katharina, zijn moeder, 477 fol. 156, 4777 fol. 291.

26-12-1574: Anton de Klerk voor Gijsbert Maartensz. van der Vluggen bij overdracht door Daam Gozewijnsz., 4777 fol. 291.

9-12-1579: Willem Jansz. van Aalten bij overdracht door Gijsbert van der Vluggen, 4777 fol. 292.

16-5-1581: Jan Cornelisz. voor Janneke, dochter van Jan van Hoefslag, bij overdracht door Willem Jansz., haar neef, 4777 fol. 292v.

16-8-1588: Cornelis Willemsz. alias Hoefslag voor Aleid Hoefslag, weduwe Jacob ter Smitten, bij dode van Janneke, haar zuster, Repertorium van Schilfgaarde.

3-8-1593: Dirk Arnoutsz. van Buren, procureur bij het Hof van Utrecht, voor Willem de Voogd van Rijneveld bij overdracht door Jan Cornelisz. van de Vecht, burger van Utrecht, voor Cornelis Willemsz. Hoefslag voor Aleid, diens zuster, 4777 fol. 290v.

16-11-1602: Jacob Jansz. van Ommeren bij overdracht door Frederik Arnoutsz. van Ommeren voor Willem de Voogd van Rijneveld, 4777 fol. 290v.

28-5-1611: Arnout Arnout Gerardsz. voor Katharina, dochter van Gillis de Rosch, bij dode van Jacob Jansz. van Ommeren, haar man, te komen op Katharina, dochter van Michiel de Rosch, haar nicht, gehuwd met mr. Jan de With, advocaat te Amsterdam, 4777 fol. 290.

13-5-1624: Arnout Arnout Gerardsz. voor Michiel de With bij dode van Katharina de Rosch, 4777 fol. 295v.

1B. De achterste 2 morgen, (1570: beneden: Adriaan Stevensz. en Dirk Jansz. de Wit, jaarlijks f 6,- filips waardig); de hofstede met 1 morgen.

25-7-1551: Paulus Jansz. na verzuim, bevestigd door Jan Hendriksz., zijn vader, die zei gekocht te hebben van Janna Ernstendr., 4776 fol. 159v, 4777 fol. 301.

13-9-1553: Andries Nikolaasz. doet afstand voor Janna, dochter van Ernst Hendriksz., 4776 fol. 159v, 4777 fol. 301.

6-10-1556: Paulus Jansz., 4776 fol. 159v, 4777 fol. 301.

17-4-1570: Paulus Jansz., 4778 fol. 39v, 4777 fol. 301.

18-2-1578: Jan Paulusz. bij dode van Paulus Jansz., zijn vader, 4777 fol. 301

14-5-1587: Arnout van Zijl bij overdracht door Jan Paulusz., 4777 fol. 301.

Het leen 1B gesplitst in 1C en 1D.

1C. 2 morgen in 't Goy hij Houten.

26-5-1598: Hubert Bernardsz. bij overdracht door Arnout van Zijl, 4777 fol. 301v.

29-10-162.: Hendrik Hubertsz. bij dode van Hubert Bernardsz., zijn vader, 4777 fol. 339.

30-11-1646: Dirk Hendriksz. bij dode van Hendrik Hubertsz., zijn vader, 4738 fol. 234.

1D. Een hofstede met 1 morgen in 't Goy bij Houten.

26-5-1598: Jacob Jacobsz., schout van Schonauen, bij overdracht door Arnout van Zijl, 4777 fol. 301v.

22-4-1608: Eduard van Hemert bij overdracht door Jacob Jacobsz., 4777 fol. 301v.

3-2-1640: Richard van Montfoort voor Otto van Hemert bij dode van Eduard, diens vader, 4783 fol. 111.

2. 2½ morgen land (1395: in 't Goy) op Delf, (1395: boven: de dochter van Riquin van der Zande, beneden: Gerard Speiart met nr. 1).

...-13..: Hendrik Buddinc Gerardsz. zoals van Hagestein, 4772 fol. 55v.

...-13(95): Dirk Frederiksz., 4772 fol. 54.

3. 4 morgen (1395: een viertel) land in 't Goy (1395: over de Oosterlaak), boven: de heren van St. Marie en erven Wouter Stade van der Zande (1403: erven Lubbert van Utrecht), beneden: de bisschop van Utrecht (1403: heer Frederik, kapelaan, met zijn altaar ten Dom te Utrecht), (1403: in Acht akkers op de Eng, behorend aan erven Gijsbert van Oostrum, belast met tijns).

...-13..: Gijsbert Stade, die hield van Hagestein, verkocht 1 morgen als eigen aan Hubert van Golberdingen en 3 morgen aan Jan Woutersz., die beleend werd door Zweder van Vianen, waarna Jan Woutersz. verkocht aan Gerard van Oostrum, die beleend werd door de heer van Vianen, 4772 fol. 58.

...-13(95): Gerard van Oostrum, 4772 fol. 20v.

25-7-1403: Willem van Oostrum, 4772 fol. 60v.

...-14..: Gerard van Oostrum voor Gerard van Oostrum, zijn neef, zoals Willem, diens vader, 4772 fol. 60v.

27-7-1423: Gerard van Oostrum, 4772 fol. 60v.

14-8-1453: Pieter van Oostrum Hendrik Gillisz., 4773 fol. 35v, 4774 fol. 44v.

1-9-1478: Jan Hendriksz. van Oostrum voor Joost, dochter van Willem van Oostrum Hendrik Gillisz., zijn nicht, zoals Pieter van Oostrum, 4774 fol. 44v, 4775 p. 137, 4776 fol. 161.

...-14..: Jacob van Oostrum bij overdracht door Jan Hendriksz. voor Joost van Oostrum, diens; nicht, 4775 p. 137, 4776 fol. 161.

HOUTEN

4. 4½ morgen land in Houten.

...-13..: Gijsbert Cosijnsz. zoals van Hagestein, 4776 fol. 56v.

JAARSVELD

5. 4 morgen (1395: een viertel) land in Jaarsveld, (1455: strekkend van de Lopikerdijk met een uiterwaard tot de Lek), boven (14..: Dirk Dirksz. en kind; 1455: de leenman met een viertel erfpacht van de papenprove van Jutfaas), beneden (14..: de korte; 1455: uit; weg), (1570: jaarlijks f 16,- karolus waardig).

17-3-1384: Gerard van Zijl zoals Hendrik van der Kerke en Jan van der Kerke, die aankwam van Hendrik Zonderland, zoals van Hagestein, 4772 fol. 56.

...-13(95): Jacob van den Dam, waarna overdracht aan Willem van den Vliet, 4772 fol. 6.

...-14..: Splinter van den Vliet, 4772 fol. 54v.

...-143.: Floris van den Vliet, 4772 fol. 54v.
7-10-1455: Reiner van Hemert, 4773 fol. 4.
2-3-1461: Adriaan van Rijn van Jutfaas voor Elisabeth van Hemert, zijn vrouw, bij overdracht door Reiner, haar vader, 4773 fol. 4, 4774 fol. 7v, 4775 p. 4.
27-7-1501: Reiner Jacobsz. bij overdracht door Johan van Cuyk voor Elisabeth van Hemert, weduwe Adriaan van Rijn van Jutfaas, 4775 p. 4, 4776 fol. 6.
27-4-1505: Willem Thomasz. voor Margaretha, dochter van Reiner Jacobsz., bij dode van haar vader, 4775 p. 4, 4776 fol. 6.
31-5-1519: Reiner Jansz. van Breukelen bij dode van Margaretha Reinersdr., zijn nicht, te komen op Maria, zijn dochter bij Aleid, dochter van Adriaan Jansz., zijn vrouw, 4775 p. 4, 4776 fol. 6.
29-4-1547: Maria Reinersdr., weduwe Gerard Jacobsz., bij overdracht door Reiner Jansz. van Breukelen, haar vader, 4776 fol. 6.
10-9-1556: Hendrik van Zuurbek voor Marieke Reinersdr., weduwe, 4776 fol. 6.
1-6-1558: Joachim van Schadenbroek bij dode van Marieke Reinersdr., weduwe, waarna overdracht aan Cornelis Screvelsz., 4776 fol. 6, 4777 fol. 322.
17-4-1570: Cornelis Screvelsz., waarna overdracht aan Hendrik Stel Jacobsz., 4777 fol. 322, 4778 fol. 35v-36v.
23-4-1577: Hendrik Stel Jacobsz., 4777 fol. 322.
13-3-1586: Bernard Stel bij dode van Hendrik, zijn broer, 4777 fol. 322.
5-5-1605: Cornelis Both voor Geerichje, zijn dochter, bij dode van Bernard Stel, 4777 fol. 322.
1-12-1626: Adriaan Ploos, heer van Tienhoven, ridder, ten eigen, 4777 fol. 322.

LEXMOND

6. Een waard (1358: met aanval en toebehoren) in Lexmond (1453: aan de Lek), boven (1358: Gijsbert, heer van Vianen en Goye; 1453: Daam Nikolaasz.; 1476: erven Dirk Taats), beneden (1358: de gemeente van Lexmond).

...-13.: Hubert van der Weide zoals van Hagestein, 4772 fol. 55v.
18-4-1358: Willem die Sluter Stevensz. zoals Hubert van der Weide, roerend van de heerlijkheid Hagestein, beleend door Jan, heer van Culemborg, betuigd door Jan van Bloemenstein, ridder, en Gijsbert van der Weide, Jan van Blokhoven en Wouter Koevoet, knapen, 1787 fol. 202v, 4772 fol. 55v.
17-7-1453: Willem van Brakel, 4773 fol. 10, 4774 fol. 16.
30-10-1476: Staas van Brakel bij dode van Willem, zijn vader, eventueel te komen op Gerard, zijn zuster, 4774 fol. 17, 4775 p. 13.
28-4-1500: Hendrik Gijsbertsz. bij overdracht door Willem van Brakel, die aankwam van diens vader, 4775 p. 13, 4776 fol. 18.
4-10-1521: Willem van Brakel bij overdracht door Hendrik Gijsbertsz., 4776 fol. 18.
18-9-1524: Belast voor Hubert Jansz. met f 18.- hollands door Willem van Brakel, te lossen met f 300.-, 4776 fol. 18.
8-10-1608: Jan Ewoutsz., erfgenaam van Anneke Gerards, zijn tante, die erfde van Margaretha, weduwe Jan Geerlofsz., haar moeder, is gelost door Abraham van der Noot, 4776 fol. 18.
6-7-1535: Staas van Brakel bij dode van Willem, zijn vader, met lijftocht van Katharina Schoof, zijn vrouwe, 4776 fol. 18, 4777 fol. 320.
6-7-1549: Lijftocht van Margaretha van Vronestein, gehuwd met Staas van Brakel, 4776 fol. 18v, 4777 fol. 320.
8-10-1556: Staas van Brakel, 4776 fol. 18v, 4777 fol. 320.
18-10-1567: Denis Egbertsz. voor Staas van Brakel, die mag beschikken, 4776 fol. 18v.
19-4-1570: N.N. de Waal van Vronestein voor Elisabeth van Brakel, 4778 fol. 76, 4777 fol. 320.

- 4-10-1572:** Elisabeth van Brakel, eventueel te komen op Margaretha de Waal van Vronestein, haar moeder, of op Janna van Brakel of Joriaan van Brakel, haar zusters, 4777 fol. 320 blad.
- 12-5-1578:** Willem van der Noot voor Elisabeth van Brakel, zijn vrouw, 4777 fol. 320.
- 25-7-1594:** Elisabeth van Brakel, die ziek is, mag beschikken, 4777 fol. 320.
- 5-4-1595:** George van Wassenaar voor Elisabeth van Brakel, weduwe Willem van der Noot, 4777 fol. 320.
- 24-3-1599:** Abraham van der Noot voor Elisabeth van Brakel, weduwe, zijn moeder, 4777 fol. 320v.
- ...-1617:** Quinten van der Noot voor Elisabeth van Brakel, zijn moeder, bij dode van Abraham, zijn broer, 4777 fol. 320v.
- 31-1-1626:** Quinten van der Noot bij dode van Elisabeth van Brakel, zijn moeder, 4777 fol. 320v.
- 8-9-1627:** Quinten van der Noot mag beschikken, 4777 fol. 320v.

MAARSSSEN

- 7. 6 morgen land in (1422: het nedereind van) Maarsserhroek (1395: gemeen met 3 morgen, die de leenman houdt van Zuilen), (1570: strekkend van de stadswetering tot de Ouwermaat), boven (1422: de vrouwe van Zuilen; 1449: de graaf van Oostervant; 1491: de leenheer als heer van Zuilen; 1512: Willem, vrijheer van Rennenberg, Zuilen enz., zwager van de leenheer; 1570: met erven Jacob van Mijnden), beneden (1422: Toorn, weduwe Loef van der Haar; 1449: de heren van St. Pieter met Jan die Lose; 1570: met erven Hendrik Nikolaasz. te Vleuten), (1422: gebruikt door Jacob Hellinc; 1570: jaarlijks f 30.- karolus waardig).**
- ...-13..:** Gijsbert Colentier zoals van Hagestein, 4772 fol. 56.
- ...-13..:** Hubert Colentier, 4772 fol. 34v.
- ...-13(95):** Hubert Colentier, 4772 fol. 38.
- 13-9-1422:** Mr. Johan Colentier, 4772 fol. 56 en fol. 91v.
- 13-2-1449:** Alfer van Rodenburg Jansz. bij overdracht door mr. Johan Colentier, proost van Elst, 4775 p. 138.
- 27-6-1491:** Pieter Willemsz., gehuwd met Weyn Pietersdr., voor Gerard, hun zoon, bij overdracht door Johan van Rodenburg, die aankwam van Alfer, diens vader, 4775 p. 138, 4776 fol. 168.
- 12-2-1512:** Joost Nikolaas Scroyersz. bij overdracht door Gerard Pietersz., bevestigd door Pieter Willemsz., diens vader, met lijftocht van Elisabeth, dochter van Dirk Boeter, 4776 fol. 168.
- 25-2-1535:** Dirk Joostenz. bij dode van Joost Nikolaasz., zijn vader, met lijftocht van Margaretha, dochter van Gozewijn van Staak, zijn vrouw, en de leenvolger zal niet meer dan f 50.- voordeel hebben, 4776 fol. 168.
- 28-4-1570:** Mr. Amelis van Amstel van Mijnden, raad in Gelderland, voor Hendrik Botter van Snellenberg bij overdracht door Dirk Joostenz., waarna overdracht aan Adriana van Nijenrode, Hendriks vrouw, 4778 fol. 131-132.
- 7-5-1594:** Engelbert Botter van Snellenberg bij dode van Adriana van Nijenrode, 4776 fol. 168v.
- 26-3-1620:** Rijk de Haas te Culemborg voor mr. Engelbert Zosius, raad ordinaris van het Hof van Utrecht, voor Filips van Snellenberg bij dode van Engelbert, diens vader, gehuwd met Filippote van Schoonhoven, 4776 fol. 168v-169.
- 11-12-1637:** Jan Gijsbertsz. van Deurn voor Anna Botters van Snellenberg bij dode van Filips Botter van Snellenberg, heer van Maarsserbroek, haar vader, 4783 fol. 73v-74.

SCHALKWIJK

8. Een halve hoeve in Schalkwijk.

..-.-13..: Agnes, weduwe Geneken Macharisz., zoals van Hagestein, 4772 fol. 56.

9. 6 morgen land in Vuilkop.

..-.-13..: Tideman Scive zoals van Hagestein, 4772 fol. 56.